

SUBSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4'50 pessetes al trimestre
Extranger. 9'00 id. id.
Pagant per any, una pesseta de rebueta

EL POBLE: CATALA

DIRECTOR
PERE OOROMINAS
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL.
DEPARTAMENT
CARRER FORTUNY, NÚM. 2, TERS
TELÈFONS
Redacció, 123 - Imprempta, 2,298

ANY VIII NÚM. 2.458
BARCELONA, DIMARS 28 DE NOVEMBRE DE 1911
UN NÚMERO, 5 CENTIMS

LA SITUACIÓ ACTUAL DE LA QÜESTIÓ DEL MARROC

IMPRESSIONS SOBRE' L'
TRACTAT FRANC-ALEMANY

Si bé soc un sincer admirador del poble alemany per la seva disciplina científica i el seu esforç constant per l'engrandiment dels dominis de la ciència, no puc negar que en la política internacional que segueixen els seus homes de Govern hi veig un perill per a la pau d'Europa.

Aquesta perillosa actitud de la diplomàcia alemanya s'observa en la seva política al Marroc, on, després de l'any 1904, ha estat molt lliure de practicar el principi del Bismarck de que els medis diplomàtics han de ser sempre adequats al fi que's persegueix.

Fem un xic d'història. Els acords de 1904, entre Anglaterra, França i Espanya, sobre'l Marroc, foren doblement contraris a la política alemanya: tanca el camí a tota expansió territorial d'Alamanyia al Marroc i significaren, ademés, una reconciliació entre Londres, París i Madrid, inquietadora per a la política imperial al Mediterrani i a l'Orient.

La repartició del Marroc o el senyalament d'esferes d'influència entre França i Espanya, no preocupava tant a Alamanyia com el naixement d'una entença entre les potències mediterrànies, que, adue, podria fer desviar a Itàlia de l'òrbita de la Triplice, i segura en l'exterior, volgués realitzar el seu ideal africà, amb l'ocupació de Trípoli. Aleshores va sonar l'insubordinació inesperada de l'emperador Guillem II, el 31 de març de 1905, desmentint a Tànger i pronunciant aquells famosos discursos, que tants esclats d'entusiasme va produir entre'l pangermanisme.

Vine, va dir l'emperador, a salvaguardar els interessos d'Alamanyia al Marroc. Jo considero al soldà com a un sobirà absolutament independent i com a tal amb el dret únicament vull tractar dels medis adequats per a logorar-ho.

Pobre i desventurat Muley Abd-el-Azz, que avui plora en la hermosa ciutat de Tànger la pèrdua d'un imperi! Com deus sentir revivir el teu dolor al recordar les paraules imperials que, davant de l'Europa començada, te consignaren sobirà absolutament independent!

Tres mesos després del famós discurs, el 8 de juliol, França i Alamanyia posaven terme a les angustioses negociacions que havien fet perill a la pau d'Europa, contraent el compromís de portar la qüestió del Marroc a una Conferència internacional, i un any més tard, el 7 d'abril de 1906, reunits a Algeires els representants de les potències que firmaren el Conveni de Madrid l'any 1880, la nova organització del Marroc.

Les llargues jornades de la Conferència no foren pas prolfoses a la política germanica. En les dues qüestions fonamentals, Banca i Política, l'Alamanyia sols va tenir al seu costat a Àustria-Hongria, sense logar que Itàlia deixés la seva noble independència per a apoiar-la. En canvi, no sols se mantingué'l més perfecte acord entre França i Anglaterra, sinó que l'actitud ferma i decidida de la darrera, va donar a l'altre, que ja comptava amb Rússia, el concurs de Espanya, Portugal i els Estats Units.

En lo que fa referència al resultat de la Conferència, tampoc va ser cap succe per a Alamanyia. França va fer triomfar els seus punts de vista sobre l'organització de la Banca i de la Política, que li donaren una situació preeminent al Marroc i dos anys després de la Conferència, sense protesta de cap Cancilleria, va ocupar Uxda i la Chouia.

L'iniciativa imperial del viatge a Tànger va ser el primer cop en fals de la diplomàcia germanica al Marroc. En definitiva, si l'emperador va anar a Tànger per fer un negoci, no en va treure ni pels gastos de viatge; si va volguer inaugurar una política de pugna entre França, Espanya i Anglaterra, sols va aconseguir reafirmar l'aproximació iniciada en 1904.

Tampoc va ésser adequada al fi perseguit, l'actitud bel·licosa que va adoptar Alamanyia al mes de desembre de l'any 1908, quan la qüestió provocada pels desertors de Casablanca. La guerra semblava imminent i tot d'una, sorgeix l'acord i el dia 9 de febrer de 1909 se va firmar el tractat en que Alamanyia sols reivindicava interessos comercials al Marroc i reconeixia d'una manera solennial que els interessos polítics particulars de França al Marroc, són estrinament lligats a la consolidació de l'orde i de la pau interior de dit país i, ademés, declara la seva decisió de no entrebancar tals interessos.

Valia la pena d'amenssar la pau d'Europa, per acabar amb el reconeixement precís, públic i solennial de la preponderància de França al Marroc? Quin profit, quin compensació va obtenir Alamanyia, del seu gest bel·licós, que va provocar el perill d'una lluita armada entre els dos països? L'història dirà si l'acord de 1909 està en justia i racional proporcionalitat al donar lloc a la crisi més greu haguda en les relacions d'Alamanyia i França.

Passen dos anys sense cap nova intervenció de la diplomàcia germanica al Marroc, quan al mes d'abril darrer França envia al general Moineau a la capital de l'imperi marroquí i dona compe de l'expedició a totes les potències signataries de l'Acta de Algeires. Alamanyia no va protestar explícitament, però adoptà una estudiada reser-

va, que no va deixar fins que a primers de juliol va enviar un navili de guerra a les aigües d'Agadir.

Està en la memòria de tothom l'emoció que va produir a Europa el gest inesperat de Alamanyia. Tots recordem també's tres moments culminants de les negociacions en que l'amenssa de l'interrupció de la conversa de Berlín, feia sorgir l'espectre de la guerra europea. El temps curdará d'esborrar el record de les angústies que sentírem tots els amants de la pau entre's pobles i tan sols servaren el record de l'immensa satisfacció produïda per l'acabament de les negociacions, amb el tractat firmat per en Cambon i en Kiderlen-Waechter.

Quines són les bases de l'acord franc-alemany de 4 d'agost mes? L'Alamanyia reconeix a França en tota la mida que pot fer-ho, la més completa llibertat al Marroc, baix el punt de vista polític, empré salvaguardant els interessos econòmics alemanys i els de les altres potències, amb el principi de la més absoluta igualtat de drets de Dunes i d'impostos sobre productes minerals.

La llibertat política donada a França, reposa en tres drets fonamentals: dret de protecció del seu protectorat sobre'l Marroc, dret d'ocupar l'imperi marroquí i dret de representar el soldà a l'exterior i ademés sobre la facultat de revisar les llistes i la situació dels protegits estrangers.

Quines compensacions rebé l'Alamanyia pel seu renunciament a tota acció política en benefici de França? Alamanyia obté un territori d'acòs al Congo i un altre a l'Oubangui i cedí per sa part a França el famós 'dec de canard' situat entre's rius Chari i Logone, amb el dret de construir un ferrocarril en territori alemany.

Quina impressió ha produït a França i a Alamanyia el coneixement de les clausules de l'acord? Si la premsa es variable orgue de l'opinió i els seus articles tradueixen l'estat de l'esperit nacional, pot afirmar-se, sense perill de parcialitat, que'l poble alemany ha tingut una grossa decepció, que no han sapigut dissimular ni els diaris més afectes a la política governamental.

Si en la lluita sostinguda a Berlín durant quatre mesos hi ha un vencedor i un vençut, no pot dir-se que'l poble alemany hagi aconseguit un triomf? En Kiderlen-Waechter com a portador del llorer de la victòria.

La dimissió del ministre de les Colònies M. de Linsdorp és una prova evident de que'l tractat de 4 de novembre no ha satisfet a la majoria del poble alemany i l'actitud del fill de l'emperador a la sessió del Reichstag es interpretada, en el sentit de que els esfers imperials compartexen l'estat d'esperit de l'opinió.

En canvi, la nota dominant en la premsa francesa ha sigut la satisfacció per l'acabament pacífic de les negociacions de Berlín, amb un tractat que augmenta el patrimoni de França com a potència musulmana de grans prestis i fortes realitats.

Es fonamentada i sincera la contrarietat expressada per l'opinió germanica? El poble francès pot ésser realment satisfet pel resultat de l'acord franc-alemany?

Realment parlant i sense posar cap mena de passió en el meu judici, estimo que si el tractat de 4 de novembre és la liquidació definitiva i general de la qüestió del Marroc, la diplomàcia de Berlín va donar un altre cop en fals al realitzar l'acte d'Agadir, ja que ningú pot trobar correspondència i proporcionalitat entre'l medi emplat, els perills i complicacions a que podia donar lloc i el resultat obtingut.

Quines ventajoses colonials ha produït a Alamanyia el seu gest bel·licós? La cessió d'una part del Congo francès d'un valor real molt discutible i per cert amplemunt discutit per la mateixa premsa alemanya, en una de quals fulles hi ha recullit l'afirmació de que cap industrial colonial intel·ligent consentirà mai en gastar un sol pènia per explotar els famosos trossos que's prometen en la nova colònia congolese.

Ha millorat la situació d'Alamanyia en la política europea? En el gran debat internacional que avui ha de desenvolupar-se en el Parlament anglès, pot ser se farà una mica de llum sobre aquesta importantíssima qüestió, però fins ara l'actitud d'Anglaterra a favor de França, l'actitud de les dues potències durant les negociacions de Berlín i enfront d'Alamanyia, com una sola unitat política i militar, fan bones les paraules de von Wolff, director del Berliner Tageblatt, al criticar baix aquest aspecte el tractat franc-alemany.

«L'acord marroquí», diu von Wolff, representa per a Alamanyia un gran fracàs. Podem dir al món que hem obtingut un tros del Congo, però les nostres relacions amb França no poden ja ser cordials després dels quatre mesos de negociacions i s'ha fet impossible una reconciliació nostra amb l'Anglaterra. Lo que hem fet no és, en realitat, ni un negoci, ni una política.»

I França, quins beneficis reporta per la seva expansió colonial i per la seva política internacional? Baix el punt de vista colonial, disminueix els seus dominis de l'Àfrica equatorial amb la cessió d'una part del Congo, però en canvi, com va dir M. Caillaux en el discurs polític que va pronunciar l'endemà de la firma del tractat cancel·lades les més fortes hipotèques que tenia al Marroc i solament amb la condició de respectar l'igualtat econòmica, França podrà estendre la seva acció sobre un país més fèrtil i més poblat que l'Argèlia i Tunis i que serà en el porvenir, la joia més bella de la seva corona colonial.

En canvi, nosaltres tot i tenir l'Caixa, no farem mai ombra al poder d'Anglaterra, perquè l'història diu lo que n'hem fet de la situació privilegiada que tenim al Nord del Marroc. Per això Anglaterra ens apoiarà resoltament i França no tindrà més remei que entendre's amb nosaltres, ja que per damunt de la seva política al Marroc hi té l'interès de conservar l'amistat amb Anglaterra.

Conservarem Larache i Alcázar i no rectificarem l'esfera d'influència que's es reconeguda, si Anglaterra estima convenient i necessari a la seva política, la no evaquem

obligació d'ocupar territoris al Marroc, amb la força de les nostres armes y de què per prestis internacionals i conveniències de altri, Espanya hagi d'empendre una tasca superior a les seves forces y destructora de positius realitats de la seva vida pròpia nacional.

Notes polítiques
Conferència
La Joventut de l'U. F. N. R. del Districte II h'organitzat una serie de conferències a càrreg de nostra joventut intelectual.

Dijous propinent se celebrará la primera, que donará nostre estimat amic don Agustí Pereda, qui disertará sobre «Orientacions a seguir per la Joventut, després de la paseda lluita».

El remon de que frueix el nostre car amic y l'interès que ha despertat en l'element jove l'anunci d'aquesta conferència, fa preveure que serà un éxit falaguer per als organitzadors.

UNA INTERVIU AMB EL DR. MARTÍ Y JULIÀ

L'Unió Catalanista deixarà en sospens les seves bases sobre acció política y dedicarà la seva vida únicament a l'acció social

L'Unió Catalanista prepara per la vinenta primavera una Assemblea a Tarragona. Saber quines orientacions, quins plans portará l'Unió en aquesta Assemblea, ens ha semblat d'interès per als nostres lectors.

Per això hem visitat a l'illustre president de l'Unió, doctor Domingo Martí y Julià. Lo que aquest ens digué — amb aquella elusiva sinceritat que tothom li reconeix — és d'una gran transcendència per a la política de Catalunya. Els projectes patriòtics que porten els homes de l'Unió a la Assemblea tarragonina, poden ocasionar un canvi en la vida catalana i estan inspirats en un gran sentit de la realitat.

Tractarem, sense cap més preliminar comentari, de traslladar al paper lo que'n digué el doctor Martí, en el transcurs de l'amical conversa que finguérem el gust de sostenir-hi.

L'Assemblea de Tarragona
Ratificació de la fe nacionalista de Catalunya

—L'Assemblea de Tarragona de la qual me demana vosté detalls — comensà dient l'interviuat — se celebrará sens dubte per la segona Pasqua vinent.

Falta, doncs, molt de temps per a aquest acte i això'm privará de donar-li alguns detalls y acords que encara no hem precisat. Empré, puc avançar-li un intent que tenim y que creiem de gran interès en aquests moments.

Volem que a Tarragona s'hi reuneixi algú més que's nacionalistes que componen la Unió Catalanista. Aspiram a acobiar allí a la representació de totes les forces verament i netament nacionalistes de Catalunya. No creguem que anem a proposar res de política interior dels partits catalanistes, ni a comprometre a ningú amb acords de tàctica política.

Res d'això. Volem senzillament proposar una declaració integralment nacionalista i fer que l'aprovin tots els reunits. Les atenuacions que algú ha creat veuen en el nacionalisme de la dreta y en el de l'esquerra, volem fer patent que no existeixen, o si han existit, que ha sigut per conveniències polítiques del moment; però que l'aspiració de llibertat patriòtica continua vivint intensa, indestructible i forta en la consciència pública de la majoria de catalans.

Tots els que siguin fermament partidaris de les reivindicacions catalanes, votaran aquesta declaració, y amb ella veuran els que aquí y a fora donen per agonitzant el nacionalisme català, com la causa de Catalunya, no és morta, hi porta camí de morir.

Aquesta declaració, la creu l'Unió Catalanista d'una gran oportunitat y importància, y aspira a poder unir en ella la veu de tots els partits que amb un nom o altre diuen esser nacionalistes. Y si algú no volgués esser-hi, pitjor per ell. Quan se parla de atenuacions, quan se parla de banderes que's posen en segon terme, que sapiguem Catalunya y que veu Espanya que'l nacionalisme català és viu, ben viu y poderós, com el que omplint el cor dels patriotes, de la dreta o de l'esquerra en política o en sociologia, però desde qualsevol camp sostenint el dret indiscutible de Catalunya a la seva llibertat.

L'Unió Catalanista i l'acció social en nostra terra

El reporter, abandonant la seva condició de tal y l'única missió d'escoltar y pendre notes, no ha pogut, en aquest punt, reprimir un comentari elogiat per a'l propòsit bellament explicat pel doctor Martí y Julià.

Repré's seguidament el discurs, l'interviuat ha explicat la segona part de l'Assemblea de Tarragona, el «clous» de la mateixa, a nostre judici.

—Doncs una altra proposició més important segurament — continuà dient el president de la prestigiosa Unió — pensam portar a la nostra Assemblea.

Demanarem que s'acordi suspendre indefi-

Ens diu la Joventut de l'U. F. N. R. del Districte II que les successives conferències s'avisaran oportunament per medi de EL POBLE CATALA, y que tant an aquesta com en les successives, queden convidats tots els Centres d'Esquerra catalana.

El senyor Rovati
Sabem per bon conducte que l'advocat Juli Rovati s'ha separat definitivament del partit que acapdilla en Lerroux.

Ja era hora! Nosaltres, que extranyavem que'l senyor Rovati, per son talent y per sos antecedents figurés al costat de la esjarcia, ens complavem avui en donar compe de la seva separació definitiva del partit que obliga als homes a estar sotmesos a l'heròica de la purga. Lo qual qui tingui dignitat no pot consentir-ho.

Un banquet
L'Ateneu Autonomista del Districte VI ha acordat dedicar un banquet als regidors electes per dit districte senyors Rosés, Nolla y Garriga, amb motiu de son triomf electoral y que tindrà lloc el prop-venent disabte, dia 2 de desembre, en els salons del sudat Ateneu.

Bàsculas-Caixa
Pibernat per Cabals
Avinyó, 8-10

C. AMETLLA

